

FGU-ELEVERNES LØNGUIDE

Kend dine rettigheder og få
råd til mere som FGU-elev.

VIL DU LYTTE TIL GUIDEN?
- SCAN QR KODEN

MODSTRØM
FORENINGEN FOR FGU-ELEVER OG UNGE OMKRING FGU

INTRODUKTION

VELKOMMEN TIL FGU-ELEVENS LØNGUIDE!

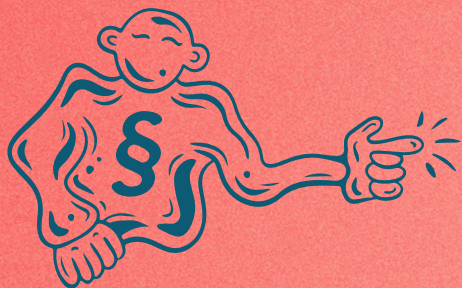
Her er en guide til dine rettigheder som FGU-elev.

Er du lige startet på FGU og er i tvivl om, hvad du har ret til? Eller har du gået på FGU længe, men har ikke styr på fraværsreglerne? Måske er du i tvivl om, hvordan din lønseddel skal se ud?

Guiden er lavet af Modstrøm – foreningen for FGU-elever og unge omkring FGU. Vi er din organisation, og vi er altid klar til at hjælpe, hvis du for eksempel er i tvivl, om dine rettigheder bliver overholdt.

Gem guiden, så kan du altid slå op i den igen senere.

Indholdet i guiden bygger på regler og love, som alle FGU-skoler skal overholde – vi har bare skrevet det om til et sprog, som er lidt lettere at forstå.

PARAGRAFMANDEN

Hold øje med "paragrafmanden" undervejs i guiden, hvis du vil vide mere. Den viser dig nemlig, hvilke love og regler, der gælder.

INDHOLD

TJEK DIN LØNSEDEL	3
SKOLEYDELSE – DIN LØN SOM FGU-ELEV	4
SE EN LØNSEDEL	5
TJEKLISTE TIL DIN LØNSEDEL	6
FRAVÆRSREGLER	8
MÅLTIDER	11
FORSØRGERTILLÆG	12
DINE RETTIGHEDER	13
MODSTRØM KÆMPER FOR DIG	14
FÅ RÅD TIL DET GODE UNGDOMSLIV	15
UNGDOMSKORT	15
STUDIEKORT	15
UNGDOMSBOLIG	15
UNDERVISNINGSMATERIALE	16
JOB MENS DU GÅR PÅ FGU?	17
DIN GUIDE TIL FRITIDSJOB	17
FAGFORENINGER	21
JOBPATRULJEN	22

TJEK DIN LØNSEDEL

ALLE ELEVER PÅ FGU HAR RET TIL SKOLEYDELSE

Skoleydelsen er den løn, du får, når du er elev på FGU. Skoleydelsen udbetales til din NemKonto. Din lønseddel sendes til din E-Boks. Du får også skoleydelse, når du holder ferie, så længe du er tilmeldt FGU.

Det er forskelligt, hvor meget man får i skoleydelse før skat. Det afhænger af, om du er over eller under 18 år, og om du bor hjemme. Men skoleydelsen er den samme, uanset om du går på FGU i Nordjylland eller i København.

Læs mere: "Skoleydelse – din løn som FGU-elev" på side 4.

Når du får din skoleydelse, får du samtidig en lønseddel. Her i guiden hjælper vi dig til at forstå den. Det er nemlig vigtigt at tjekke din lønseddel, så du ved, om du får de penge, du har ret til.

Se et eksempel på en lønseddel på side 5.

Det er en god idé at sammenligne din egen lønseddel med eksemplet her i guiden. Se en tjekliste over, hvad der skal stå på din lønseddel, på side 6. Her kan du også læse om forskellen på din løn før og efter skat.

Du bliver trukket i skoleydelse, hvis du kommer for sent, eller hvis du ikke dukker op til din undervisning – medmindre du har lovligt fravær. Læs mere om lovligt og ulovligt fravær på side 8-10.

Hvis du har et barn, kan du få et forsørgertillæg udover din skoleydelse. Læs mere: "Forsørgertillæg" på side 12.

SKOLEYDELSE – DIN LØN SOM FGU-ELEV

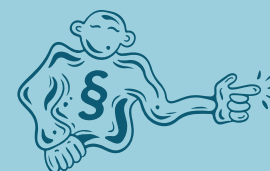
Se her, hvor meget du har ret til at få i skoleydelse før skat i 2025

Takst type	Takst pr. uge	Ca. takst pr. måned
Ung under 18 år	430 kr.	1.806 kr.
Ung over 18 år, hjemmeboende	744 kr.	3.125 kr.
Ung over 18 år, udeboende	1.725 kr.	7.245 kr.

PSST!

Husk, at du betaler skat af din skoleydelse. Derfor er de tal, du kan se her, højere end det, du får udbetalt til din konto. Der bliver nemlig automatisk trukket skat af din skoleydelse.

Det er lidt forskelligt, hvad man får udbetalt til sin konto. Der er nemlig forskel på, hvad man betaler i skat. Det kommer fx an på, om du har et fritidsjob, og hvilken kommune du bor i. Læs mere om skat på side 6.

SE EN LØNSEDEL

<NAVNEBESKYTTET> <NAVNEBESKYTTET>

Lønseddel

Lønskørselsnr.: 0000361

Side : 1

Ugenummer: 16 / 20

Lønperiode: 21-04-23..20-05-23

Lønartsnr.	Dato	Beskrivelse	Enheder	Sats	Beløb
3802		FGU Skoleydelse o/18 ude.	155,40	43,35	6.736,80
3804	03-05-2023	Lovlig fravær o/18 ude.	-1,50		
3806	08-05-2023	Fravær med løntræk o/18 ude.	-0,67	43,35	-28,90
6100		AM-bdms.fri A-indkomst			6.707,90
6300		Skattefradrag			-2.653,00
6610		A-skat	4.054,90	39,00	-1.581,00
7610	31-05-2023	Madbetaling	1,00	-225,00	-225,00
8600		Nettoløn			4.901,90

Lønnen er til disposition d. 31-05-23 på din NemKonto.

Saldi	
AM-fri A-indkomst	34.542,30
A-skat	11.224,00

TJEKLISTE TIL DIN LØNSEDEL

LØNPERIODEN

Der skal stå, hvilken periode lønnen udbetales for.
Fx. "21/04/23-20/05/23" eller maj 2023

LØN FØR SKAT

Der skal stå, hvor høj din skoleydelse er, før der bliver trukket skat af den. Din løn før skat kaldes også for bruttoløn.

FRAVÆR

Hvis du har ulovligt fravær, bliver det trukket fra din skoleydelse.
Læs mere: "Fraværregler" side 8-10.

SKATTEFRADrag

Alle personer har et beløb, som de ikke skal betale skat af. Det kaldes dit fradrag og kan være forskelligt fra person til person.

A-SKAT

Du betaler skat af din skoleydelse. For de fleste vil det være mellem 38 % og 40 %. Den skat, der bliver trukket fra din løn, hedder A-skat.

MÅLTIDER

Du kan kun blive trukket for måltider på din lønseddel, hvis du selv har sagt ja til det. *Læs mere: "Måltider" side 11.*

LØN EFTER SKAT

På din lønseddel skal du kunne se din løn efter skat osv. Det kaldes også nettoløn. Det viser, hvor meget du får udbetalt til din konto.

LØNSEDDEL

Mangler der noget på tjeklisten? Eller har du svært ved at forstå din lønseddel? Så tag fat i kontoret på din FGU-skole og bed dem om hjælp.

De kan forklare dig, hvorfor din lønseddel ser ud, som den gør. Måske får du endda gjort dem opmærksom på noget, der mangler eller er forkert.

Du kan også altid skrive og ringe til os i Modstrøm og få hjælp.

HVAD MENER MODSTRØM?

Vi mener, at alle elever skal kunne forstå deres egen lønseddel. Det hjælper vi til med denne guide. Men vi synes også, det er vigtigt, at man lærer om det i PASE-faget. Hvad mener du?

FRAVÆRSREGLER

VIGTIGT AT VIDE

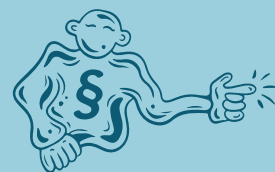
Når du går på FGU, har du pligt til at møde op og deltage i undervisningen.

Hvis du kommer for sent eller ikke møder op til undervisningen uden en lovlig grund, bliver du trukket i din skoleydelse.

Når du bliver trukket i skoleydelse, fordi du kommer for sent, rundes der op til de nærmeste 30 minutter fra dit mødetidspunkt.

Hvis du møder op på skolen, men tager hjem før aftalt tid, så kan skolen også trække dig i skoleydelse.

Du kan også blive trukket i skoleydelse, hvis du ikke deltager aktivt i praktikearbejdet eller i de aftaler, som er en del af din forløbsplan.

PARAGRAFMANDEN

[Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelser m.v., kapitel 3, § 19.](#)

[Vejledning til lov og bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse \(FGU\), "6.1 Mødepligt og aktiv deltagelse," s. 53](#)

FRAVÆRSREGLER

SÅDAN BLIVER DU TRUKKET FOR FRAVÆR

Når du får skoleydelse, bliver du betalt for at gå i skole 37 timer om ugen. Hvis du misser 1 time af din undervisning uden lovlig grund, trækker skolen derfor 1 ud af 37 dele af din ugentlige skoleydelse.

Eksempel:

Du er over 18 år og udeboende og får 1.660 kr. om ugen.

Du har haft 2 timers ulovligt fravær.

Du bliver derfor trukket ca. 90 kr. ($1.660 / 37 = 44,86 \times 2 = 89,7$).

Din skoleydelse kan også deles op i 5, fordi du går i skole 5 dage om ugen. Hvis du bliver væk fra en hel dag i skole uden lovlig grund, trækker skolen 1 ud af 5 dele af din ugentlige skoleydelse.

Eksempel:

Du er over 18 år og hjemmeboende og får 716 kr. om ugen.

Du har haft 1 dags ulovligt fravær.

Du bliver derfor trukket ca. 143 kr. ($716 / 5 = 143,2$).

HVAD MENER MODSTRØM?

Vi mener, FGU-elever skal have mere økonomisk stabilitet og ret til en ordentlig løn. Derfor bør skoleydelsen være højere. Man skal heller ikke kunne trækkes i skoleydelse på samme måde som i dag. Hvad mener du?

LOVLIGT FRAVÆR

Hvis du har lovligt fravær, bliver du ikke trukket i skoleydelse.

Eksempler på lovligt fravær er:

- Sygdom
- Barsel
- Særlige aftaler med din skole
- Elevrådsarbejde

Hvis du er syg i længere tid, kan din skole bede dig om en lægeerklæring – det betyder, at din læge skal bekræfte, at du er syg.

En aftale om fravær skal du lave med din lærer eller en medarbejder på din skole. Når I laver en aftale, skal I snakke om:

- Dit behov for fravær
- Om fraværet passer ind i det undervisningsforløb, du tager
- Om fraværet forhindrer, at du kan gennemføre din forløbsplan og din FGU

Hvis du deltager i elevrådsmøder og andre aktiviteter, som styrker fællesskabet eller demokratiet hos eleverne på din skole, er det også lovligt fravær. Det gælder fx arrangementer i Modstrøm.

PSST!

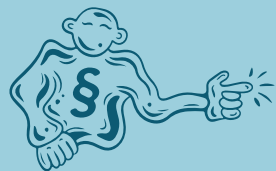
Hvis skolen vil trække dig for ulovligt fravær, men du ikke mener, at skolen har ret til det, så har du ret til en parts-høring. Det betyder, at det er skolens ansvar at høre din side af sagen, før de trækker dig i skoleydelse.

MÅLTIDER

Alle FGU-skoler skal tilbyde eleverne mindst ét sundt, nærende og gratis måltid om dagen. Fra sommeren 2024 skal det være frokostmåltidet.

De fleste FGU-skoler tilbyder et ekstra måltid mad, så du både kan få morgenmad og frokost på skolen. Enkelte steder er det gratis for dig. Andre steder betaler du direkte for hvert måltid.

På nogle skoler betaler du et fast beløb for måltidet, som bliver trukket fra din skoleydelse. Det er helt frivilligt for dig, om du har lyst til at betale til madordningen.

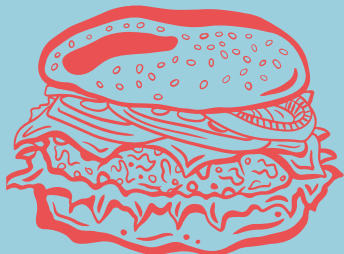

PARAGRAFMANDEN

[Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse §42 og §46](#)

HVAD MENER MODSTRØM?

Vi mener, at ALLE elever på FGU skal have ret til to gratis måltider hver dag. Hvad mener du?

FORSØRGERTILLÆG

HVIS DU HAR BØRN

Hvis du går på FGU og har børn, har du ret til at få forsørgertillæg. Det er penge, som du får udover din skoleydelse.

Hvor meget, du kan få i forsørgertillæg, afhænger af, om du er ansvarlig for barnet alene eller sammen med den anden forælder.

Du får det samme beløb i forsørgertillæg, uanset hvor mange børn du har.

En FGU-elev, som sørger alene for et barn, der er anbragt uden for hjemmet, kan også få forsørgertillæg.

Her kan du se, hvor meget du får i forsørgertillæg i 2025

Forsørgertillæg	Takst pr. uge	Ca. takst pr. måned
Ikke enlig forsørger	671 kr.	2.818 kr.
Enlig forsørger	1.684 kr.	7.073 kr.

DINE RETTIGHEDER

Hvis du oplever, at dine rettigheder som FGU-elev ikke bliver overholdt, så tag fat i din lærer eller en vejleder på din skole.

Hvis du ikke føler, at dine rettigheder bliver taget alvorligt, kan du også kontakte Modstrøms sekretariat.

Som forening for FGU-elever kæmper vi for, at vores rettigheder bliver taget seriøst, og at vi bliver hørt.

Vi står klar til at hjælpe dig, hvis du har brug for det – også hvis du bare har spørgsmål. Besøg viermodstrom.dk, hvis du vil kontakte Modstrøms sekretariat.

[@VIERMODSTROEM](https://www.instagram.com/viermodstroem)
WWW.VIERMODSTROM.DK

MODSTRØM KÆMPER FOR DIG – OG DU KAN VÆRE MED

Modstrøm er foreningen for FGU-elever og unge omkring FGU. Det betyder, at vi er her for dig, hvis du går på FGU, eller hvis du er under 25 år og tidligere har gået på FGU.

Vi kæmper for dine rettigheder som FGU-elev og for, at du har gode rammer og bliver hørt, set og taget seriøst.

Vi er en bevægelse af unge, der ikke går den lige vej. Vi kæmper for bedre og mere rummelige skoler, hvor der er plads til at stikke ud, være i tvivl og være sårbar.

Elevrådene er kernen i Modstrøm. Derfor arbejder vi blandt andet for, at elevråd fra hele Danmark melder sig ind i Modstrøm. På den måde står vi nemlig stærkere sammen.

FAÅ RÅD TIL DET GODE UNGDOMSLIV

UNGDOMSKORT

Som FGU-elev har du ret til et ungdomskort. Det giver rabat, når du tager offentlig transport til og fra din skole.

Men hvis du er i praktik som EGU-elev, kan du ikke få et ungdomskort. Når du er i praktik, regnes du nemlig som lønmodtager.

STUDIEKORT

De fleste FGU-skoler tilbyder elever et gratis studiekort.

Mange skoler bruger app'en Studiz, hvori du kan få et digitalt studiekort. Studiekortet koster kun 5 kr. pr. elev for din skole.

Et studiekort giver rabat på mange ting: Dagligvarer, transport, barer, restauranter, tøj, kosttilskud og meget mere.

Spørg din skole om de tilbyder et gratis studiekort, hvis du er i tvivl.

UNGDOMSBOLIG

Som FGU-elev har du ret til en ungdomsbolig ligesom alle andre unge studerende.

Hvis du leder efter et billigt sted at bo, så tag kontakt til din kommune. De kan fortælle dig, om der er en ledig ungdomsbolig, du kan flytte ind i, eller de kan hjælpe dig med at blive skrevet op til én.

UNDERVISNINGSMATERIALE

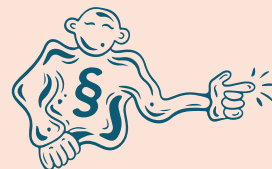
Hvis der er arbejdstøj eller personlige værnemidler, som er nødvendigt for din undervisning, skal din skole betale for det.

Der er få ting, din skole godt må kræve, du selv betaler for, fx ordbøger, lommeregner eller fotokopier af undervisningsmaterialer. Men skolen må ikke kræve, at du skal betale mere end 500 kr. i løbet af et halvt år. Skolen skal altid aftale det med elevrådet først.

Husk, at hvis du selv betaler for noget, må du beholde det.

Hvis du og dine skolekammerater skal på tur med jeres hold, kan skolen kræve, at du selv skal betale for en del af turen, fx din egen mad. Men skolen må ikke kræve, at du betaler for selve undervisningen.

Hvis du oplever, at skolen kræver penge for noget, er det kun lovligt, hvis de har fået lov af undervisningsministeren.

PARAGRAFMANDEN

Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, §46 og §47

JOB MENS DU GÅR PÅ FGU?

DIN GUIDE TIL FRITIDSJOB

Et fritidsjob kan give en god ekstra indtægt oven i din skoleydelse.

Inden du søger et job, er det en god idé at tænke på, om du har overskud til både at møde i skole på FGU hver dag og at gå på arbejde.

Når du har et arbejde, har du pligt til at møde op til tiden og udføre de arbejdsopgaver, du har aftalt med din arbejdsgiver. Men du har også rettigheder, når du har et arbejde.

På de næste sider kan du læse om nogle af de ting, du skal være opmærksom på, når du starter i et fritidsjob.

ANSÆTTELSESKONTRAKT

Du har ret til en ansættelseskontrakt i et fritids- eller feriejob, når du har været ansat i mere end 1 måned, og din arbejdstid er mere end 8 timer om ugen i gennemsnit.

Det er vigtigt, at både du og din arbejdsgiver skriver under på kontrakten, og at du får en kopi. Så er der nemlig ikke nogen tvivl om, hvad I har aftalt.

En ansættelseskontrakt skal blandt andet indeholde:

- En beskrivelse af arbejdet eller din titel
- Arbejdssted
- Løn og tillæg
- Starttidspunkt i jobbet
- Opsigelse
- Arbejdstid

Det er en god idé at gennemgå kontrakten med nogen, fx din fagforening, inden du skriver under. Læs mere om fagforeninger på side 23.

OVERENSKOMST

Nogle arbejdspladser har en overenskomst med en fagforening, men ikke alle.

En overenskomst betyder, at fagforeningen og arbejdspladsen har lavet en aftale om mindsteløn, arbejdstimer, opsigelsesvarsel, fridage og meget andet.

Hvis der ikke er en overenskomst på din arbejdsplads, er der ikke en mindsteløn. Men der er stadig en masse lovgivning om fx sygdom og arbejdsmiljø, som arbejdspladsen skal overholde.

LØN

Hvilken løn du skal have, afhænger af dit arbejde.

Hvis din arbejdsplads har en overenskomst, er der allerede aftalt en mindsteløn. Det er altid en god idé at undersøge, hvad andre tjener i samme branche som din.

Mange unge i fritidsjob er timelønnede, og det betyder, at du bliver betalt for de timer, du arbejder. Det er en god idé at skrive dine arbejdstimer ned i din kalender, så du kan holde øje med, om du bliver betalt for dit arbejde.

SKAT OG FRIKORT

Alle personer har et beløb, som de ikke skal betale skat af. Det kaldes dit fradrag og kan være forskelligt fra person til person. Det kaldes også for dit frikort.

Selvom du har frikort, skal du stadig betale 8 % af din løn i arbejdsmarkedsbidrag. Det kaldes også AM-bidrag. Det bliver automatisk trukket fra din løn.

På skat.dk/unge kan du læse mere om skatteregler for unge.

FERIEPENGE

Du har ret til feriepenge. Feriepenge kan du få udbetalt når du holder ferie, og det er 12,5 % af din løn og tillæg.

Det er ulovligt, hvis din arbejdsgiver siger, at din løn er inklusiv feriepenge.

Du optjener 2,08 feriedage for hver måned, du arbejder.

SYGDOM

Hvis du er syg, skal du selvfølgelig ikke gå på arbejde. I stedet skal du melde dig syg til din arbejdsgiver.

Det er aldrig dit ansvar at finde en afløser, hvis du er syg, det er nemlig din chefs opgave. Din chef må heller ikke spørge dig, hvad du fejler.

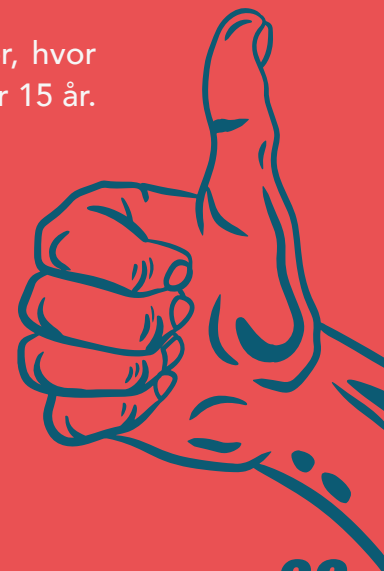
ARBEJDSMILJØ

Din arbejdsgiver skal sørge for, at du bliver oplært i dit arbejde.

De skal også sørge for, at du har det rigtige udstyr til at lave dit arbejde, fx hjelm, sikkerhedssko eller handsker. Det er altid din arbejdsgiver, der skal betale for det.

Der er også regler for, hvad du må lave på et arbejde alt efter din alder.

For eksempel må du ikke arbejde i lokaler, hvor der bliver serveret alkohol, hvis du er under 15 år. Du må heller ikke løfte ting, der vejer mere end 12 kg, hvis du er under 18 år.

FAGFORENINGER

Det er en god idé at melde sig ind i en fagforening.

Fagforeninger er i verden for at sikre dine rettigheder. Som medlem betyder det, at du kan få hjælp til små og store problemer på jobbet.

Der er mange fagforeninger at vælge imellem, og det er en god idé at vælge en, der ved noget om din branche. Spørg Jobpatruljen, hvis du er i tvivl.

Det er tit billigere at være medlem af en fagforening som ung – men du har de samme rettigheder som de voksne.

En fagforening kan blandt andet hjælpe dig med løn, kontrakt, arbejdstider og feriepenge, men fagforeninger kan også hjælpe dig med:

- Dårligt psykisk arbejdsmiljø
- Grænser, der bliver overskredet
- Fyringer

JOBPATRULJEN

Vil du vide mere eller har du spørgsmål om at få et fritidsjob? Så kontakt Jobpatruljen.

Jobpatruljen er fagforeningernes hjælp til unge med fritidsjob. De er klar til at hjælpe dig og svare på små og store spørgsmål om alt, blandt andet rettigheder, løn, kontrakt og valg af fagforening.

Besøg Jobpatruljen på www.jobpatruljen.dk

JOBPATRULJENS 6 GODE RÅD

1. Sørg for at have en ansættelseskontrakt, der er underskrevet af dig og din arbejdsgiver.
2. Undersøg, om der er overenskomst på din arbejdsplads.
3. Undersøg dine rettigheder, og om din arbejdsplads lever op til dem.
4. Skriv din arbejdstid ned i en kalender, så du altid kan tjekke, om du får løn for alle de timer, du arbejder.
5. Sig fra over for din arbejdsgiver, eller gå til din tillids- eller arbejdsmiljørepræsentant, hvis du synes, du bliver uretfærdigt behandlet, eller hvis arbejdsmiljøet ikke er i orden.
6. Meld dig ind i en fagforening!

Tak til
Fagbevægelsens Hovedorganisationen
for støtte til guiden.

Modstrøm eksisterer, fordi unge som dig, har lyst til at være med. Som aktiv i Modstrøm udvikler du dig personligt, får nye venner og gør en forskel for andre unge.

Scan QR-koden og læs mere om, hvordan du kan **blive en del af Modstrøm.**

[@VIERMODSTROEM](https://www.instagram.com/viermodstroem)
[WWW.VIERMODSTRØM.DK](http://www.viermodstrom.dk)

MODSTRØM
FORENINGEN FOR FGU-ELEVER OG UNGE OMKRING FGU